

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

KIRKKOHALLITUS
KYRKOSTYRELSEN

Helsinki 22.2.2011
Asianumero 2010-00857
Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 21.12.2010/OM 16/41/2007
Asia Lausunto mietinnöstä 84/2010 Adoptiolainsäädännön uudistaminen.

Oikeusministeriölle

Luku 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Yleistä ja Lapsen edun ensisijaisuus

Uudistetun adoptiolainsäädännön tavoite lapsen edun toteutumisesta adoptioasioissa on kannatettava. Varhaisten kiintymyssuhteiden katkeaminen on lapselle hyvin traumaattinen kokemus. Adoptiolapselle on järjestettävä mahdollisimman nopeasti vakaat ja turvalliset kasvuolot. Lapsen ei tulisi joutua viettämään aikaa laitoksissa, joissa suhteet hoitaviin aikuisiin eivät voi olla yhtä turvalliset kuin kodinomaisissa olosuhteissa. On myös syytä pitää huolta siitä, että lapselle tulisi mahdollisimman vähän hoivaavien aikuisten vaihtumisia ja että lapset voisivat tulla sijoitetuiksi lopullisiin adoptioperheisiinsä mahdollisimman vähin viivytyksin.

Lakiehdotus on onnistunut, sillä se pyrkii johdonmukaisesti näiden periaatteiden toteutumiseen. Tämä ilmenee esimerkiksi siinä, että lakiehdotus jättää joissain asioissa mahdollisuuksia poiketa vaatimuksista. Ihmiselämä on niin monimutkaista, että on tarpeellista jättää jouston mahdollisuus lapsen etua silmälläpitäen.

Adoptionhakijan ikään liittyvien edellytysten täsmentäminen

Adoption hakijan ja adoptoitavan enimmäisikäeroa esitetään laskettavaksi kolmella vuodella. Tavoitteena on ehkäistä se, että adoptiolapsista muodostuisi muista lapsista erottuvaa ryhmä, jonka vanhemmat ovat selvästi muiden samanikäisten lasten vanhempia iäk-

käämpiä. Tämä 7 §:ään sisältyvä muutos ei ole välttämätön. Lapsilla on joka tapauksessa varsin eri-ikäisiä vanhempia. Ihmisten keskimääräinen elinajanodote on edellisen lain säätämisen jälkeen noussut. Ihmiset paitsi elävät, myös säilyttävät toimintakykynsä pitkempään kuin aikaisemmin.

Avoliitto yhteisadoption edellytyksenä

Lakiesityksen mukaan muut kuin aviopuolisot eivät voi adoptoida lasta yhdessä. Tavoitteena on lapsen etu, että hän ei joutuisi kokemaan uusia kiintymyssuhteiden katkeamisia. Esitys on perusteltu. Avoliittojen on todettu purkautuvan huomattavasti helpommin kuin avoliittojen. Lakiehdotus jättää kuitenkin avoliitossa elävälle mahdollisuuden adoptoida yksin. Tästä voi seurata, että adoptiolapsen toiseksi tosiasialliseksi vanhemmaksi tulee henkilö, jonka ei tarvitse täyttää adoptionhakijalle asetettuja kriteereitä. Tämän vuoksi olisi syytä pitää huolta siitä, että avoliitossa oleva henkilö voisi adoptoida yksin vain siinä tapauksessa, jossa adoption voitasi katsoa olevan lapsen edun kannalta paras mahdollinen. Tällainen olisi esim. tapaus, jossa adoption hakija olisi lapsen lähisukulainen.

Biologisen isän aseman vahvistaminen adoptioprosessissa

Adoptiolakiin ehdotetaan otettavaksi nimenomaiset säännökset, jotka koskevat adoption suhdetta vanhemmuuden vahvistamiseen. Pyrkimyksenä on biologisen isän henkilöllisyyden selvittäminen ja hänen isyytensä vahvistaminen ennen adoptiota. Lisäksi ehdotetaan, että adoptiosuostumuksen antamiseen liittyvää pakollista harkinta-aikaa sovellettaisiin myös isään. Esitys vahvistaa isän roolia lapsen vanhempana, ja on perusteltu sekä lapsen etuun että tasa-arvoon liittyvistä syistä.

Kotimaisen adoptioprosessin kehittäminen

Uudistuksen tavoitteena on saattaa myös kotimaiset adoptiot lupamenettelyn alaisiksi. Tavoite varmistaa lapsen edun toteutumista ja on siksi perusteltu.

Adoptiolapsen yhteydenpito aikaisempaan vanhempaansa

Lakiesityksessä on uusi säännös, jonka mukaan tuomioistuin voi vahvistaa sopimuksen, joka koskee adoptiolapsen yhteydenpitoa aikaisempaan vanhempaan adoption jälkeen. Uudistus on tervetullut. Monelle lapsella on suuri tarve saada tietoa biologisista vanhemmistaan ja myös olla yhteydessä heihin. Uudistuksen voidaan nähdä tuovan uusia

keinoja lapsen edun toteutumiseen, sillä yhteys biologiseen taustaan voi olla merkittävä lapsen minäkuvan kehitykselle.

Itsenäisistä adoptioista

Esityksessä ehdotetaan, että tarkkaan rajatuissa tapauksissa olisi mahdollista adoptoida ulkomailla asuva lapsi silloinkin, kun suomalaisella palveluntarjoajalla ei ole hyväksytyä yhteistyötahoa lapsen asuinpaikkavaltiossa. Ehdotus on perusteltu silloin kun on kysymys lapsesta, johon adoption hakijoilla on erityinen suhde esimerkiksi sukulaisuuden perusteella. Toisaalta tarkat rajaukset ovat tarpeellisia lapsikaupan ehkäisemiseksi.

Avioesteet ja rekisteröidyn parisuhteen esteet

Esityksen mukaan mahdollisuus myöntää lupa adoptiolapsen ja adoptiovanhemman keskinäiseen avioliittoon poistetaan laista. Avioliittolakiin lisättäväksi ehdotettava uusi 9 a §. Esitys on hyvä. Vanhemman ja lapsen asemassa olevien henkilöiden suhde muodostuu sen luonteiseksi, että parisuhde heidän välillään sisältäisi väistämättä hyväksikäytön elementtejä, vaikkei verisukulaisuutta olisikaan.

Arkkipiispa

Kari Mäkinen

Kirkkoneuvos

Pekka Huokuna